

Tribuna oberta

Josep Tresserras

Membre de la Comissió de l'Àmbit Social de la Coordinadora Catalana de Fundacions, i responsable de RI de Som-Fundació

Sense accessibilitat no hi ha drets

A Catalunya, més de 700.000 persones —el 9% de la població— tenen algun tipus de discapacitat reconeguda. Les barreres físiques, sensorials o cognitives continuen limitant l'accés a serveis, a la informació i als espais de participació. Aquesta realitat contrasta amb el que estableix la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: totes les persones han de poder participar plenament en la societat en igualtat de condicions. Aquest principi també s'ha incorporat al marc legal estatal i català en matèria d'accessibilitat universal. L'accessibilitat és una condició imprescindible per garantir l'exercici dels drets.

De les barreres arquitectòniques a l'accessibilitat universal. Durant molt temps, parlar d'accessibilitat significava, sobretot, eliminar barreres arquitectòniques. Les rampes, ascensors o adaptacions físiques als edificis són elements imprescindibles per garantir la mobilitat i l'autonomia de moltes persones. Amb el temps, el concepte va incorporar també l'accessibilitat sensorial, amb mesures que permeten que persones amb discapacitat auditiva o visual puguin accedir a la informació, a la cultura o als serveis.

I, ja en els darrers anys, ha emergit amb força una dimensió que durant molt temps havia quedat menys visible: l'accessibilitat cognitiva. Durant molt temps, la discapacitat intel·lectual s'ha contemplat amb una certa mirada paternalista que, sota la voluntat de protegir, ha acabat exclouint moltes persones de la participació plena en la vida social. Avui sabem que garantir la comprensió de la informació, dels procediments i dels entorns és tan essencial com eliminar barreres físiques.

Eines com la lectura fàcil o l'escriptura clara han representat un avenç important, aconseguint que els textos i els continguts siguin comprensibles per a persones amb discapacitat intel·lectual, però també per a moltes altres persones amb deteriorament cognitiu o a un menor domini de la llengua. Amb el temps, s'ha fet evident que l'accessibilitat cognitiva contribueix a construir una societat més accessible per a tothom.

A més, aquests processos generen també oportunitats d'inclusió laboral. La validació de textos en lectura fàcil requereix la participació de persones amb discapacitat intel·lectual que revisen si els continguts són realment comprensibles, una tasca que obre noves vies d'ocupació i participació activa en la societat.

L'accés a la justícia és discriminatori? Hi ha àmbits, com l'accés a la justícia, en què garantir l'accessibilitat és espe-

Un autobús passa a davant d'una parada amb plataforma per facilitar l'accés a persones amb mobilitat reduïda i invidents ■ ARXIU

“L'accessibilitat implica garantir que la informació sigui comprensible, que els serveis siguin utilitzables i que tothom pugui participar plenament

cialment crític. La Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat estableix que els estats han d'assegurar que tothom pugui participar en els procediments judicials en igualtat de condicions. I, per això, s'ha previst la figura del facilitador processal, un professional que ajuda les persones amb discapacitat a comprendre el procés judicial i a participar-hi adequadament. Tot i això, l'aplicació efectiva d'aquesta normativa encara és limitada, i es fa evident la distància entre el reconeixement formal dels drets i la seva garantia real.

El paper de les fundacions i del tercer sector. L'accessibilitat va més enllà de la norma, i necessita també cultura institucional i responsabilitat col·lectiva. Crear entorns accessibles implica revisar processos, adaptar espais, repensar la comunicació i incorporar noves eines i metodologies dins les organitzacions. És un esforç que requereix

recursos i voluntat, però sobretot un compromís ètic amb la igualtat i la dignitat de totes les persones.

Precisament, el passat 19 de març vam tenir l'oportunitat de conèixer experiències i bones pràctiques impulsades per fundacions i altres entitats que treballen per crear entorns més accessibles, en el context d'una jornada organitzada per la Coordinadora Catalana de Fundacions. Les entitats del tercer sector tenen, en aquest sentit, un paper especialment rellevant. Sovint són aquestes organitzacions les que, des de la proximitat amb les persones i el seu arrelament al territori, identifiquen barreres i impulsen iniciatives per superar-les. Aquesta capacitat d'innovació social permet impulsar solucions que després poden ser adoptades o ampliadades per altres actors socials i institucionals.

Una societat accessible és una societat millor, també per a tu. Al capdavant, parlar d'accessibilitat és parlar del tipus de societat que volem construir. Perquè l'accessibilitat va molt més enllà de les rampes. Implica garantir que la informació sigui comprensible, que els serveis siguin utilitzables i que totes les persones puguin participar plenament en la vida social, cultural, educativa i laboral, en igualtat de condicions.

Quan els entorns són accessibles, no només milloren les condicions de vida de les persones amb discapacitat: es construeixen espais més comprensibles, més amables i més justos per a tothom. És així com es fan efectius els drets i com avancem cap a una societat que no deixi ningú enrere.

Efemèrides Lluís Martínez i Toni Strubell

►1817. Lluís el Pietós, fill de Carlemany i rei dels francs, gairebé no sobreviu a l'enfonament d'una galeria de fusta a Aquisgrà. / Imatge: Wikipedia Commons.

►1633. La Inquisició inicia el procés per heretgia contra l'astrònom Galileo Galilei, que afirma que la Terra orbita a l'entorn del Sol, contradient la Bíblia.

►1861. Un incendi iniciat a la sastreria destrueix el Liceu de Barcelona.

►1865. Acaba la guerra de Secessió dels Estats Units.

►1872. Samuel R. Percy patenta la llet en pols i soluble.

►1937. L'alcalde de Berlín ordena que les escoles públiques de la ciutat no admetin infants jueus.

►1938. L'exèrcit franquista afusella a Burgos Manuel Carrasco i Formiguera, polític catalanista fundador d'Unió Democràtica de Catalunya. Amb aquest afusellament, Franco manifesta que perseguirà el catalanisme de tot signe. / Imatge: Museu d'Història de Catalunya.

►1948. Uns sionistes d'extrema dreta dels grups Irgun i Leji assalten la població palestina de Deri Yassin i maten uns 120 civils.

►1973. Israel llança l'operació Primavera de Joventut a Beirut i Sidon, al Líban, amb la finalitat d'assassinar importants dirigents de l'OLP, com a reacció a la matança de Múnic.

►1977. Divendres Sant: el govern espanyol legalitza per sorpresa el Partit Comunista d'Espanya, fet que causa malestar entre alguns alts comandaments militars.

►2003. Les tropes dels EUA prenen el control de Bagdad, capital de l'Iraq, i inciten el poble a abatir, amb la seva ajuda, una colossal estàtua de Saddam Hussein.

►2009. El Parlament de Kosovo aprova la nova Constitució que implica la declaració unilateral d'independència.

►2017. Terroristes del Daesh atempten contra dues esglésies coptes al nord d'Egipte i hi fan 53 morts i 204 ferits.

►2024. El Tribunal Constitucional, a instàncies del govern d'Espanya, suspèn el debat de la LLP del Parlament per declarar la independència.

►2024. El PP i Vox aconsegueixen que el Congrés espanyol condemni la "discriminació lingüística" del castellà.